

Βρυξέλλες, 30 Ιουνίου 2025
(OR. en)

11055/25

FIN 800

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια

Ημερομηνία Παραλαβής: 30 Ιουνίου 2025

Αποδέκτης: κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: COM(2025) 373 final

Θέμα: ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στην απαλλαγή για το οικονομικό έτος 2023

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2025) 373 final.

σνημμ.: COM(2025) 373 final

Βρυξέλλες, 27.6.2025
COM(2025) 373 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στην απαλλαγή για το οικονομικό έτος 2023

**ΈΚΘΕΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΠΟΥ ΔΟΘΗΚΕ ΣΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕ ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΣΤΑ ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΣΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΕΤΟΣ 2023**

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή.....	1
2. Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ	2
3. Επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ και αντίκτυπος του ΜΑΑ	7
4. Διαφάνεια της ενωσιακής χρηματοδότησης	8
5. Οι δανειοληπτικές δραστηριότητες και οι νέοι ίδιοι πόροι της Επιτροπής	10
6. Εκκρεμείς δημοσιονομικές αναλήψεις υποχρεώσεων — «υπόλοιπο προς εκκαθάριση» (RAL) και μέτρα για την επιτάχυνση της εκτέλεσης των κονδυλίων της ΕΕ	11
7. Μελλοντικές προοπτικές.....	12

1. Εισαγωγή

Το 2023, εν μέσω του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, της ενεργειακής κρίσης, φυσικών καταστροφών και οικονομικής αναταραχής, ο προϋπολογισμός της ΕΕ εξακολούθησε να αποτελεί πηγή σταθερότητας, ανθεκτικότητας και στρατηγικών επενδύσεων προς όφελος του ευρωπαϊκού κοινού, των Ευρωπαίων γεωργών και ερευνητών, καθώς και των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και περιφερειών σε ολόκληρη την Ευρώπη και πέραν αυτής.

Στις 7 Μαΐου 2025, λαμβάνοντας υπόψη σύσταση του Συμβουλίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφάσισε να **χορηγήσει απαλλαγή στην Επιτροπή για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ το 2023**. Οι συστάσεις του Συμβουλίου και το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου περιλαμβάνουν γενικότερα αιτήματα και ειδικές συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Η παρούσα έκθεση σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στα αιτήματα απαλλαγής για το 2023 συνοψίζει τα μέτρα που έλαβε η Επιτροπή ως απάντηση στα εξής: i) στα αιτήματα που διατύπωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο τμήμα «πολιτικές προτεραιότητες» του ψηφίσματός του σχετικά με την απαλλαγή¹ και ii) στα κύρια αιτήματα που διατύπωσε το Συμβούλιο στη σύστασή του σχετικά με την απαλλαγή². Η έκθεση αποτελεί μέρος των ενοποιημένων δημοσιονομικών εκθέσεων και εκθέσεων λογοδοσίας της Επιτροπής. Κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2025, η Επιτροπή θα εκδώσει άλλη λεπτομερέστερη έκθεση η οποία

---

¹ Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 7ης Μαΐου 2025, σχετικά με την απαλλαγή όσον αφορά την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το οικονομικό έτος 2023, τμήμα III — Επιτροπή, εκτελεστικοί οργανισμοί και ένατο, δέκατο και ενδέκατο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (2024/2019(DEC)).

² Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τη χορήγηση απαλλαγής στην Επιτροπή όσον αφορά την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το οικονομικό έτος 2023 (6179/24).

θα αποτελεί απάντηση σε όλες τις ειδικές συστάσεις που περιλαμβάνονται στις συστάσεις και στο ψήφισμα σχετικά με την απαλλαγή.

2. Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ

Η Επιτροπή αποδίδει ύψιστη σημασία στην παρακολούθηση της χρήσης των κονδυλίων της ΕΕ, σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές και τους εταίρους υλοποίησης.

α. Δαπάνες σύμφωνα με τις αξίες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του κράτους δικαίου

Κράτος δικαίου

Η Επιτροπή ενεργεί κατόπιν αιτήματος του Κοινοβουλίου προκειμένου «να διασφαλίσει την αυστηρή και ταχεία εφαρμογή όλων των στοιχείων του μηχανισμού [αιρεσιμότητας για το κράτος δικαίου] όταν τα κράτη μέλη παραβιάζουν τις αρχές του κράτους δικαίου και οι παραβιάσεις αυτές επηρεάζουν ή απειλούν να επηρεάσουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης»³.

Η Επιτροπή συμβάλλει στη διασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής χρήσης του **κανονισμού για την αιρεσιμότητα** με σκοπό την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ από παραβιάσεις των αρχών του κράτους δικαίου.

Για παράδειγμα, η Ουγγαρία υπόκειται σε μέτρα δυνάμει του κανονισμού για την αιρεσιμότητα με σκοπό την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ από το 2022, όταν το Συμβούλιο, κατόπιν πρότασης της Επιτροπής, ενέκρινε δύο μέτρα: i) αναστολή κατά 55 % των δημοσιονομικών δεσμεύσεων από τρία προγράμματα της πολιτικής συνοχής και ii) απαγόρευση ανάληψης νέων νομικών δεσμεύσεων με «καταπιστεύματα δημοσίου συμφέροντος» και οντότητες που ανήκουν σε αυτά για χρηματοδότηση από την ΕΕ υπό άμεση και έμμεση διαχείριση.

Στις 13 Δεκεμβρίου 2023, στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπεται στον κανονισμό για την αιρεσιμότητα, η Επιτροπή επανεκτίμησε την κατάσταση της Ουγγαρίας. Διαπίστωσε ότι ο κίνδυνος για τον προϋπολογισμό της ΕΕ εξακολουθούσε να είναι αμετάβλητος από τον Δεκέμβριο του 2022 και ότι τα μέτρα του Συμβουλίου δεν θα έπρεπε να προσαρμοστούν ή να αρθούν. Η πρώτη δόση των αναλήψεων υποχρεώσεων που ανεστάλησαν για το 2022, η οποία αντιστοιχούσε περίπου σε 1,04 δισ. EUR, έληξε στο τέλος του 2024 και χάθηκε για την Ουγγαρία. Ομοίως, η δεύτερη δόση ύψους περίπου 1,1 δισ. EUR, που αντιστοιχεί στις αναλήψεις υποχρεώσεων του 2023, θα χαθεί για την Ουγγαρία στο τέλος του 2025, εάν το σχετικό μέτρο δεν έχει αρθεί έως τότε, και η κατάσταση αυτή θα συνεχίζεται ετησίως σε κυλιόμενη βάση.

Στις 2 Δεκεμβρίου 2024, η Ουγγαρία ενημέρωσε την Επιτροπή ότι προέβη σε νομοθετικές τροποποιήσεις για την αντιμετώπιση των συγκρούσεων συμφερόντων στα διοικητικά συμβούλια των καταπιστευμάτων δημοσίου συμφέροντος. Ωστόσο, στην απόφασή της, της 16ης Δεκεμβρίου 2024, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι κοινοποιηθείσες νομοθετικές τροποποιήσεις δεν αντιμετώπιζαν επαρκώς τις εκκρεμούσες ανησυχίες. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν πρότεινε στο Συμβούλιο την άρση ή την προσαρμογή του μέτρου για τα καταπιστεύματα δημοσίου συμφέροντος και τις οντότητες που ανήκουν σε αυτά. Η Επιτροπή

---

³ Βλ. παράγραφο 10 — 2024/2019(DEC).

περιέγραψε με σαφήνεια τις προσαρμογές που θα απαιτηθούν για να διορθωθεί η κατάσταση επαρκώς.

Η Επιτροπή εξακολουθεί να παρακολουθεί τις εξελίξεις και στα 27 κράτη μέλη στο πλαίσιο του κανονισμού για την αιρεσιμότητα, καθώς και μέσω της ετήσιας έκθεσής της για το κράτος δικαίου. Κάθε κατάσταση αξιολογείται μεμονωμένα, και η Επιτροπή δεν θα διστάσει να λάβει τα αναγκαία μέτρα εάν μια συγκεκριμένη κατάσταση πληροί τα κριτήρια που ορίζονται στον κανονισμό.

Εκτός από τον κανονισμό για την αιρεσιμότητα, η Επιτροπή έχει στη διάθεσή της δύο άλλα σημαντικά μέσα που συμβάλλουν στην προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ από παραβιάσεις των αρχών του κράτους δικαίου: i) τον οριζόντιο αναγκαίο πρόσφορο όρο του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ βάσει του κανονισμού περί κοινών διατάξεων και ii) τα ορόσημα και τους στόχους για την αντιμετώπιση των προκλήσεων του κράτους δικαίου στο πλαίσιο των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ).

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να εφαρμόζει αυτήν τη δέσμη εργαλείων και κάθε άλλο μέσο που έχει στη διάθεσή της. Όπως αναφέρεται στην πρόσφατη ανακοίνωση σχετικά με την πορεία προς το προσεχές Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (στο εξής: ΠΔΠ), ο σεβασμός του κράτους δικαίου θα εξακολουθήσει να αποτελεί προϋπόθεση για τη λήψη ενωσιακών κονδυλίων και το επόμενο ΠΔΠ θα περιλαμβάνει ισχυρές διασφαλίσεις για τον σκοπό αυτόν.

Αξίες της ΕΕ

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι «είναι επιτακτική ανάγκη για την αξιοπιστία της Ένωσης να διασφαλίσει η Επιτροπή ότι δεν θα διατίθενται ενωσιακά κονδύλια σε άτομα ή οργανώσεις που συνδέονται με οποιοδήποτε είδους τρομοκρατικά κινήματα ή οποιοδήποτε άλλο κίνημα που εκφράζει εξτρεμιστικές απόψεις, υποκινεί βία και/ή μίσος, τα οποία έρχονται σε άμεση αντίθεση με τις θεμελιώδεις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Οι πρόσφατες τροποποιήσεις του δημοσιονομικού κανονισμού εισήγαγαν, στο πλαίσιο του EDES, ρητούς λόγους για τον αποκλεισμό οντοτήτων από τη λήψη κονδυλίων της ΕΕ εάν διαπιστωθεί ότι ασκούν δραστηριότητες που αντιβαίνουν στις αξίες της ΕΕ. Μέσω του συστήματος έγκαιρου εντοπισμού και αποκλεισμού (στο εξής: EDES), η Επιτροπή μπορεί να αποκλείει από την ενωσιακή χρηματοδότηση οντότητες που συνδέονται με χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, τρομοκρατικά εγκλήματα ή εγκλήματα που συνδέονται με τρομοκρατικές δραστηριότητες.

Όσον αφορά συγκεκριμένα τη χρηματοδότηση της Υπηρεσίας Αρωγής και Έργων των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες της Παλαιστίνης στη Μέση Ανατολή (στο εξής: UNRWA), για την οποία το Κοινοβούλιο εκφράζει σοβαρές ανησυχίες στο ψήφισμά του για την απαλλαγή, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, μετά την τρομοκρατική επίθεση της 7ης Οκτωβρίου 2023 στο Ισραήλ, επανεξέτασε το σύνολο της χρηματοδοτικής συνδρομής της προς την Παλαιστίνη, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων που αφορούν την UNRWA.

Με την επανεξέταση επιβεβαιώθηκε ότι η UNRWA συμμορφώθηκε με τις νομικές απαιτήσεις της έναντι της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης να μην υποστηρίζει δραστηριότητες που συμβάλλουν στη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Πιο πρόσφατα, όπως αναφέρεται στη δήλωση της Επιτροπής, της 29ης Ιανουαρίου 2024, η UNRWA δεσμεύτηκε i) να επιτρέψει τη διενέργεια ελέγχου από ανεξάρτητους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες διορισμένους από την ΕΕ, ii) να ενισχύσει το Τμήμα Εσωτερικών Ερευνών της και iii) να προβεί σε επανεξέταση όλων των μελών του προσωπικού της UNRWA για να επιβεβαιώσει ότι δεν συμμετείχαν στις επιθέσεις. Η UNRWA έχει συμμορφωθεί με τις δεσμεύσεις αυτές.

β. Προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ από τους απατεώνες

Σκέλος εσόδων

Στην ετήσια έκθεσή του για το 2023, όπως και στο παρελθόν, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (στο εξής: ΕΕΣ) διατύπωσε ανεπιφύλακτη γνώμη σχετικά με το σκέλος των εσόδων του προϋπολογισμού της ΕΕ, επιβεβαιώνοντας τη σταθερότητα και την ακρίβεια της είσπραξης των εσόδων από την Επιτροπή. Υπενθυμίζοντας τους κινδύνους που δημιουργούν για τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ οι ανεπαρκείς ή αναποτελεσματικοί τελωνειακοί έλεγχοι των εισαγόμενων εμπορευμάτων, το Κοινοβούλιο επικροτεί τις προσπάθειες που κάνει η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (στο εξής: OLAF) για την καταπολέμηση της απάτης η οποία συνδέεται με τους τελωνειακούς δασμούς και τον ΦΠΑ. Επιπροσθέτως, το 2023 η Επιτροπή πρότεινε μια φιλόδοξη μεταρρύθμιση της τελωνειακής ένωσης, η οποία βρίσκεται επί του παρόντος στο στάδιο της διαπραγμάτευσης με τους συννομοθέτες. Με τη σύσταση τελωνειακής αρχής της ΕΕ που θα διαχειρίζεται τον νέο τελωνειακό κόμβο δεδομένων της ΕΕ, η μεταρρύθμιση αυτή θα διευκολύνει επίσης τον έγκαιρο εντοπισμό των κινδύνων που επηρεάζουν την είσπραξη των τελωνειακών δασμών στο πλαίσιο της συνολικής ενίσχυσης της ικανότητας της ΕΕ για τη διαχείριση τελωνειακών κινδύνων, την ανάλυση και τους ελέγχους.

Αρχιτεκτονική για την καταπολέμηση της απάτης

Έχουν αρχίσει προπαρασκευαστικές εργασίες για την επανεξέταση της αρχιτεκτονικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης (στο εξής: AFA). Στις 14 Μαρτίου 2025 πραγματοποιήθηκε εναρκτήρια συνεδρίαση υψηλού επιπέδου, στην οποία συμμετείχαν τα κύρια ενδιαφερόμενα μέρη: η Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, η OLAF, το ΕΕΣ, ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης (Eurojust) και ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ). Συστάθηκαν ομάδες εργασίας τεχνικού επιπέδου. Η Επιτροπή σχεδιάζει να εκδώσει Λευκή Βίβλο, στην οποία προτείνονται οι γενικοί προσανατολισμοί που θα διερευνηθούν για την επικείμενη επανεξέταση της AFA.

Δημοσιονομική ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και της OLAF

Η Επιτροπή επισημαίνει τις επαναλαμβανόμενες εκκλήσεις του Κοινοβουλίου «να ενισχυθούν περαιτέρω οι ικανότητες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και της OLAF, καθώς και η μεταξύ τους συνεργασία».

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία επρόκειτο αρχικά να φτάσει στο πλήρες μέγεθός της με 115 υπαλλήλους το 2023 και να λειτουργεί στη συνέχεια με σταθερό προσωπικό. Ωστόσο, το προσωπικό της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στην Κεντρική Υπηρεσία αυξήθηκε σε 307 άτομα το 2025. Το 2024 και το 2025 η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ενισχύθηκε περαιτέρω ώστε να ληφθεί υπόψη η συμμετοχή της Πολωνίας και της Σουηδίας, να αντιμετωπιστεί το

αυξανόμενο μισθολογικό και στεγαστικό κόστος και να καταστεί το σύστημα ΤΠ που χρησιμοποιεί απολύτως ανεξάρτητο από την Επιτροπή.

Παρά τους περιορισμούς στη στελέχωση της Επιτροπής, οι οποίοι επηρεάζουν και την OLAF, ο προϋπολογισμός της OLAF για το 2025 προβλέπει τέσσερις πρόσθετους εξωτερικούς υπαλλήλους για την παρακολούθηση της ροής κονδυλίων προς την Ουκρανία.

Το πλεονεκτήματα της αναθεώρησης του δημοσιονομικού κανονισμού όσον αφορά την καταπολέμηση της απάτης

Ξεκινώντας από το ΠΔΠ μετά το 2027, ο αναθεωρημένος δημοσιονομικός κανονισμός θα ενισχύσει την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ, μεταξύ άλλων με: i) με την επέκταση του πεδίου εφαρμογής του EDES ώστε να συμπεριλαμβάνει την επιμερισμένη διαχείριση, ii) με τη διασφάλιση της τυποποιημένης ηλεκτρονικής καταγραφής και αποθήκευσης δεδομένων σχετικά με τους αποδέκτες ενωσιακής χρηματοδότησης και τους πραγματικούς δικαιούχους τους, στο πλαίσιο όλων των τρόπων διαχείρισης, σε ένα ενιαίο ολοκληρωμένο σύστημα ΤΠ και iii) με την ενσωμάτωση στο εν λόγω ενιαίο ολοκληρωμένο σύστημα ΤΠ ενός εργαλείου εξόρυξης δεδομένων και βαθμολόγησης κινδύνου, η χρήση του οποίου θα παραμείνει προαιρετική ωσότου πραγματοποιηθεί επαναξιολόγηση στο τέλος του ΠΔΠ.

Άλλες αξιοσημείωτες αλλαγές στον δημοσιονομικό κανονισμό, οι οποίες εφαρμόζονται ήδη από τις 30 Σεπτεμβρίου 2024, περιλαμβάνουν τη δυνατότητα αποκλεισμού των ακόλουθων οντοτήτων από τη λήψη ενωσιακής χρηματοδότησης: i) των πραγματικών δικαιούχων οντοτήτων που διαπιστώνεται ότι βρίσκονται σε κατάσταση αποκλεισμού, ii) οντοτήτων που αντιτάσσονται σε λογιστικούς ή άλλους ελέγχους, οι οποίοι διενεργούνται από την OLAF, την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ή το ΕΕΣ, iii) οντοτήτων που υποκινούν διακρίσεις, μίσος ή βία ή παραβιάζουν τις αξίες της ΕΕ, όταν οι ενέργειες αυτές επηρεάζουν, ή απειλούν να επηρεάσουν, αρνητικά την εκπλήρωση νομικών δεσμεύσεων.

γ. Περιορισμός των σφαλμάτων στις δαπάνες

Δράσεις για τη μείωση του επιπέδου σφάλματος

Η Επιτροπή ενεργεί με βάση τις εκκλήσεις του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ανάληψη δράσης με σκοπό τη μείωση του ποσοστού σφάλματος. Όπως έχουν αναγνωρίσει το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και το ΕΕΣ, η πολυπλοκότητα των τρόπων εκταμίευσης των κονδυλίων αποτελεί βασικό παράγοντα στον οποίον οφείλεται ο κίνδυνος σφάλματος. Επομένως, η Επιτροπή λαμβάνει κυρίως μέτρα για την απλούστευση των κανόνων δαπανών.

Όσον αφορά τα **ταμεία της πολιτικής συνοχής**, με βάση τα πορίσματα και τις συστάσεις του ΕΕΣ και του Κοινοβουλίου, οι ελεγκτικές αρχές των κρατών μελών και η Επιτροπή συμφώνησαν στο τέλος Δεκεμβρίου του 2024 σχετικά με σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της ικανότητας εντοπισμού που διαθέτουν οι αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές, και η Επιτροπή θα παρακολουθεί την εφαρμογή του. Η Επιτροπή επανεξέτασε επίσης τη στρατηγική ελέγχου που εφαρμόζει για την ενίσχυση της επιτόπιας εποπτείας των εργασιών των ελεγκτικών αρχών για την περίοδο 2021-2027. Παράλληλα, η Επιτροπή εξακολουθεί να προωθεί τις **απλουστευμένες επιλογές κόστους** που είναι λιγότερο επιρρεπείς σε σφάλματα και τη **χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με τις δαπάνες** των προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027, καθώς και να διενεργεί ελέγχους για προγράμματα και τομείς (π.χ. δημόσιες συμβάσεις, κρατικές ενισχύσεις) που θεωρούνται υψηλού κινδύνου.

Το μοντέλο υλοποίησης της **κοινής γεωργικής πολιτικής** (στο εξής: ΚΓΠ) 2023-2027 προσφέρει δυνατότητες απλούστευσης, καθιστώντας δυνατό για τα κράτη μέλη να σχεδιάζουν τις χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των ειδικών ανά χώρα αναγκών και να επιτύχουν παράλληλα τους στόχους σε επίπεδο ΕΕ. Η νέα ΚΓΠ προωθεί επίσης τη χρήση νέων τεχνολογιών⁴, οι οποίες αναμένεται να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των σφαλμάτων. Η Επιτροπή δεν θα καθορίζει πλέον ποσοστό σφάλματος για τις γεωργικές δαπάνες, δεδομένου ότι οι εν λόγω δαπάνες βασίζονται στις επιδόσεις. Αντ' αυτού, η Επιτροπή θα ομαδοποιήσει τις δαπάνες της ΚΓΠ σε τρεις κατηγορίες κινδύνου: χαμηλός, μέτριος και υψηλός, με βάση την αξιολόγηση της ορθής λειτουργίας των συστημάτων διακυβέρνησης που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη. Οι γεωργικές δαπάνες θεωρούνται παραδοσιακά δαπάνες χαμηλού κινδύνου και δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι αυτό θα αλλάξει με το νέο μοντέλο υλοποίησης της ΚΓΠ.

Όσον αφορά τη **χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας**, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» περιλαμβάνει μεγαλύτερη χρήση απλουστευμένων μορφών χρηματοδότησης, όπως η χρηματοδότηση έργων με κατ' αποκοπή ποσά και το μοναδιαίο κόστος, που θα μειώσουν σημαντικά τον διοικητικό φόρτο για τους δικαιούχους και, ως εκ τούτου, αναμένεται να συμβάλουν στη μείωση του ποσοστού σφάλματος.

Τέλος, η Επιτροπή επανεξετάζει επί του παρόντος τη στρατηγική δικλίδων ελέγχου και ελέγχων για τον **Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας** με σκοπό τη μείωση του συνολικού ποσοστού σφάλματος, καθώς και την αύξηση της αποτελεσματικότητας των ελέγχων της. Ένα από τα κύρια παραδοτέα της εν λόγω επανεξέτασης είναι η ανάπτυξη ενός άρτιου και εστιασμένου συστήματος προφίλ κινδύνου για την καλύτερη αξιολόγηση και αντιμετώπιση του κινδύνου σφαλμάτων, τόσο σε επίπεδο έργων όσο και σε επίπεδο οντοτήτων. Επιπλέον, στο πλαίσιο της επανεξέτασης εξετάζεται επίσης η μεθοδολογία των εκ των προτέρων και εκ των υστέρων ελέγχων που εφαρμόζονται στο πλαίσιο του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας προκειμένου να αυξηθούν περαιτέρω οι δυνατότητες πρόληψης και διόρθωσης των εν λόγω ελέγχων, καθώς επίσης να βελτιωθεί η ακρίβεια των δεδομένων που δημιουργούνται για την κατάρτιση προφίλ κινδύνου.

Όσον αφορά τον **μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας** (στο εξής: **ΜΑΑ**), η Επιτροπή έθεσε σε εφαρμογή ένα άρτιο σύστημα ελέγχων και δικλίδων ελέγχου και το προσάρμοσε σύμφωνα με τη δική της πείρα και με βάση τα πορίσματα και τις συστάσεις του ΕΕΣ και του Κοινοβουλίου. Αυτό περιλάμβανε την επικαιροποίηση της μεθοδολογίας σχετικά με τις ελεγκτικές εργασίες για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, την ενίσχυση των ελέγχων στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου των κρατών μελών στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων και των δημόσιων συμβάσεων και την ενίσχυση της συνεργασίας εντός της Επιτροπής.

---

⁴ Για παράδειγμα, τα κράτη μέλη πρέπει να δημιουργήσουν ένα σύστημα παρακολούθησης εκτάσεων, το οποίο θα χρησιμοποιεί δορυφορικά δεδομένα από τις αποστολές Sentinel του Copernicus για την παρακολούθηση του 100 % των δηλωθέντων αγροτεμαχίων σε πραγματικό χρόνο. Έτσι οι γεωργοί θα έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν προειδοποιήσεις οποτεδήποτε δεν έχει πραγματοποιηθεί (ακόμη) η απαιτούμενη γεωργική δραστηριότητα ή πρακτική. Στη συνέχεια, θα έχουν τη δυνατότητα να εκπληρώσουν την απαίτηση (εάν είναι ακόμη εφικτό) ή να τροποποιήσουν την αίτησή τους, με αποτέλεσμα τη μείωση των σφαλμάτων.

Ανταλλαγές μεταξύ της Επιτροπής και του ΕΕΣ σχετικά με το επίπεδο σφάλματος

Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι το ψήφισμα για την απαλλαγή καλεί την Επιτροπή και το ΕΕΣ «να βρουν λύση όσον αφορά τις αποκλίνουσες προσεγγίσεις τους πριν από τη διαδικασία απαλλαγής του 2024» και να «συνεχίσουν να συνεργάζονται με το Ελεγκτικό Συνέδριο προκειμένου να ενισχυθεί η κατανόηση, η σύγκλιση και η συγκρισιμότητα των δύο προσεγγίσεων όσον αφορά τις αποκλίνουσες εκτιμήσεις των σφαλμάτων στις δαπάνες της Ένωσης».

Η πλήρης ευθυγράμμιση των μεθοδολογιών μεταξύ του ΕΕΣ και της Επιτροπής αποτελεί πρόκληση λόγω των διακριτών ρόλων και αποστολών που έχουν τα εν λόγω θεσμικά όργανα. Ωστόσο, είναι απαραίτητο να κατανοηθούν οι διαφορές και από τα δύο θεσμικά όργανα. Για τον σκοπό αυτόν, τον Μάρτιο του 2025, οι υπηρεσίες της Επιτροπής και του ΕΕΣ διοργάνωσαν μια σειρά **τεχνικών εργαστηρίων** για την προώθηση της κοινής κατανόησης των αντίστοιχων μεθοδολογιών και διερεύνησαν τις δυνατότητες περαιτέρω βελτίωσης των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου της Επιτροπής. Σε συνέχεια αυτών των εργαστηρίων, η Επιτροπή αναπτύσσει επί του παρόντος εσωτερικό σχέδιο δράσης που αποσκοπεί στη μείωση του κινδύνου σφαλμάτων όσον αφορά τις δαπάνες της ΕΕ στο πλαίσιο του ΠΔΠ και στην προώθηση κοινής κατανόησης με το ΕΕΣ για τον καθορισμό του επιπέδου σφάλματος. Για παράδειγμα, όσον αφορά τις δαπάνες της πολιτικής συνοχής, η Επιτροπή και το ΕΕΣ συμφώνησαν να πραγματοποιήσουν περαιτέρω τεχνικές συνεδριάσεις το 2025 προκειμένου να ευθυγραμμιστούν σε σχέση με τον ποσοτικό προσδιορισμό των σφαλμάτων στις δημόσιες συμβάσεις.

Η Επιτροπή εξακολουθεί επίσης να συνεργάζεται με το ΕΕΣ για την αντιμετώπιση των διαφορετικών απόψεων και ερμηνειών σε σχέση με τον ΜΑΑ. Διευκρίνισε περαιτέρω την εφαρμογή των όρων επιλεξιμότητας και την έννοια της διπλής χρηματοδότησης στο πλαίσιο του ΜΑΑ. Η Επιτροπή συμμαρτίζει την επιθυμία του Συμβουλίου να μη θεσπιστούν «νέοι κανόνες ή πιο περιοριστικοί όροι επιβαλλόμενοι εκ των υστέρων στα κράτη μέλη»⁵ και επισημαίνει ότι, εάν άλλαζαν οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ερμηνεία των νομικών εννοιών τη στιγμή που το μέσο βρίσκεται στο ήμισυ της εφαρμογής του, αυτό θα δημιουργούσε νέα νομικά και πρακτικά προβλήματα για τα κράτη μέλη.

3. Επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ και αντίκτυπος του ΜΑΑ

Η Επιτροπή επισημαίνει την έκκληση του Συμβουλίου να «συνεχιστεί η αξιολόγηση των επιδόσεων του προϋπολογισμού της ΕΕ, η οποία αποτελεί μέτρο της πραγματικής αξίας που διασφαλίζεται για τους πολίτες της ΕΕ» και, «κατά περίπτωση, να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση σε δείκτες επιδόσεων βάσει αποτελεσμάτων οι οποίοι μπορούν να συνδεθούν άμεσα με τις δράσεις της ΕΕ»⁶.

Η Επιτροπή δεσμεύεται πλήρως να διασφαλίσει ότι κάθε ευρώ από τον προϋπολογισμό της ΕΕ δαπανάται ορθά, σύμφωνα με τους κανόνες και προς όφελος του ευρωπαϊκού κοινού.

Οι επιδόσεις παρακολουθούνται ετησίως μέσω των «δηλώσεων επιδόσεων προγράμματος». Αυτές αποτελούν μέρος της ετήσιας έκθεσης διαχείρισης και επιδόσεων, η οποία περιλαμβάνει τους βασικούς δείκτες επιδόσεων για την περίοδο 2021-2027 ανά πρόγραμμα

⁵ Βλ. σημείο 11.4 της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τη χορήγηση απαλλαγής.

⁶ Βλ. σημείο 5 της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τη χορήγηση απαλλαγής.

δαπανών. Το 45 % αυτών των δεικτών βασίζονται στα αποτελέσματα, γεγονός που καταδεικνύει ότι δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στα αποτελέσματα.

Τον Δεκέμβριο του 2024 η Επιτροπή δημοσίευσε τη δεύτερη έκθεση αντικτύπου για τα πράσινα ομόλογα NextGenerationEU, στην οποία μετρήθηκαν οι συγκεκριμένες κλιματικές επιπτώσεις των επενδύσεων που χρηματοδοτήθηκαν όσον αφορά τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που έχουν αποφευχθεί.

Το μοντέλο υλοποίησης του ΜΑΑ παρέχει σαφή κίνητρα στα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση μακροχρόνιων διαρθρωτικών προκλήσεων.

Η παροχή άμεσης χρηματοδοτικής στήριξης για την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων οδήγησε σε επιτάχυνση της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδίδει ετησίως το Συμβούλιο προς κάθε κράτος μέλος. Συνολικά, αφότου θεσπίστηκε ο ΜΑΑ επιτυγχάνεται ταχύτερα υψηλότερο επίπεδο υλοποίησης των ειδικών ανά χώρα συστάσεων.

Για παράδειγμα, στον τομέα της απασχόλησης, σύμφωνα με το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το ΕΕΣ⁷, σχεδόν όλα τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν μεταρρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων στις αγορές εργασίας των κρατών μελών. Επιπλέον, πολλές μεταρρυθμίσεις σε άλλους τομείς (π.χ. εκπαίδευση) συμβάλλουν στην προώθηση της απασχόλησης υψηλής ποιότητας, στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στην εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

Τα ορόσημα και οι τιμές-στόχοι, ως μέτρο της προόδου όσον αφορά την εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται στα ΣΑΑ, παρέχουν επίσης εξαιρετικά αναλυτική επισκόπηση των επιδόσεων των κρατών μελών κατά τη διάρκεια ζωής του ΜΑΑ.

Η Επιτροπή λαμβάνει δεόντως υπόψη τη γνώμη του Κοινοβουλίου ότι «για να πραγματοποιηθεί οποιαδήποτε μετάβαση σε μια προσέγγιση βάσει επιδόσεων που χρησιμοποιεί τον ΜΑΑ ως μοντέλο, πρέπει να αντιμετωπιστούν πολλά ζητήματα που έχουν εντοπιστεί κατά την εφαρμογή του, καθώς και να αξιολογηθούν τα δεδομένα σχετικά με τον πλήρη αντίκτυπό του, πριν χρησιμοποιηθεί ένα τέτοιο μοντέλο»⁸.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση του ΜΑΑ⁹ ανέδειξε τομείς που επιδέχονται βελτίωση, συμπεριλαμβανομένων της ανεπαρκούς συμμετοχής των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, και τις προκλήσεις που ενέχει η επίτευξη ισορροπίας μεταξύ των λεπτομερών οροσήμεων και στόχων και της ευελιξίας κατά την εφαρμογή. Καθώς η Επιτροπή προετοιμάζεται για το επόμενο ΠΔΠ, αντλεί διδάγματα από τον ΜΑΑ και άλλα προγράμματα, εντοπίζοντας βέλτιστες πρακτικές και τομείς που επιδέχονται βελτίωση, ώστε να έχει στη διάθεσή της στοιχεία για τη μελλοντική της προσέγγιση.

4. Διαφάνεια της ενωσιακής χρηματοδότησης

Η **διαφάνεια** αποτελεί κατευθυντήρια αρχή για τη διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ. Για παράδειγμα, σήμερα το σύστημα δημοσιονομικής διαφάνειας περιλαμβάνει τη δυνατότητα αναζήτησης πληροφοριών σχετικά με όλων των ειδών τους αποδέκτες υπό

⁷ Ειδική έκθεση 10/2025, σημείο 20.

⁸ Βλ. παράγραφο 11 — 2024/2019(DEC).

⁹ Mid-term evaluation of the Recovery and Resilience Facility (Ενδιάμεση αξιολόγηση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας) [SWD(2024) 70 final].

άμεση διαχείριση. Οι στόχοι και τα αποτελέσματα των έργων είναι διαθέσιμα στη διαδικτυακή πύλη της ΕΕ για τις χρηματοδοτήσεις και τους διαγωνισμούς. Χάρη στην αναθεώρηση του δημοσιονομικού κανονισμού, η δέσμευση της Επιτροπής για διαφάνεια θα επεκταθεί με το επόμενο ΠΔΠ. Το σύστημα δημοσιονομικής διαφάνειας πρόκειται να καταστεί κεντρικό σημείο αναφοράς, με τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με τους αποδέκτες **στο πλαίσιο όλων των τρόπων διαχείρισης**.

Όσον αφορά τη χρηματοδότηση μη κυβερνητικών οργανώσεων (στο εξής: ΜΚΟ), το Κοινοβούλιο σημειώνει ότι η πρόσφατη έκθεση του ΕΕΣ σχετικά με τη διαφάνεια της ενωσιακής χρηματοδότησης που χορηγείται σε ΜΚΟ επισημαίνει το γεγονός ότι, παρότι η Επιτροπή συμμορφώνεται πλήρως με όλες τις νομικές υποχρεώσεις όσον αφορά τη διαφάνεια¹⁰, θα μπορούσε να υπάρξει περαιτέρω βελτίωση. Η Επιτροπή θα δώσει συνέχεια στην έκθεση του ΕΕΣ, όπως ορίζεται στις απαντήσεις της Επιτροπής.

Η Επιτροπή αναγνώρισε ότι ορισμένα προγράμματα εργασίας που υποβλήθηκαν από τους δικαιούχους και προσαρτήθηκαν σε συμφωνίες επιχορήγησης λειτουργίας περιλάμβαναν ειδικές δράσεις υπεράσπισης συμφερόντων και δραστηριότητες άσκησης επιρροής από ομάδες συμφερόντων που ενέχουν κίνδυνο για τη φήμη της ΕΕ. Μολονότι η νομική ανάλυση των συμφωνιών από την Επιτροπή οδήγησε στο συμπέρασμα ότι δεν υπήρξε παραβίαση των συμβατικών υποχρεώσεων ή των υποχρεώσεων του κώδικα δεοντολογίας από τις οικείες οντότητες, τον Μάιο του 2024 η Επιτροπή εξέδωσε εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές για την αντιμετώπιση κάθε πιθανού κινδύνου για τη φήμη της ΕΕ. Η Επιτροπή επικαιροποίησε επίσης το υπόδειγμα πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για να διασφαλίσει ότι τα μελλοντικά έργα θα συμμορφώνονται με τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές. Επιπροσθέτως, παρότι δεν υφίσταται νομική υποχρέωση δημοσιοποίησης πληροφοριών σχετικά με τις δράσεις υπεράσπισης συμφερόντων που χρηματοδοτούνται μέσω επιχορηγήσεων λειτουργίας¹¹, η Επιτροπή προωθεί περαιτέρω τη διαφάνεια μέσω της προορατικής κοινοποίησης των στόχων και των αποτελεσμάτων των χρηματοδοτούμενων έργων στη διαδικτυακή πύλη της ΕΕ για τις χρηματοδοτήσεις και τους διαγωνισμούς. Τέλος, οι εκπρόσωποι συμφερόντων που εγγράφονται στο **μητρώο διαφάνειας** ως μη εκπροσωπούντες εμπορικά συμφέροντα, οι οποίοι συνήθως περιλαμβάνουν ΜΚΟ, υποχρεούνται να αναφέρουν τις δραστηριότητες άσκησης επιρροής που πραγματοποιούν και να δηλώνουν τις κύριες πηγές χρηματοδότησής τους, καθώς και το ποσό κάθε συνεισφοράς άνω των 10 000 EUR που υπερβαίνει το 10 % του συνολικού προϋπολογισμού τους και το όνομα του συνεισφέροντος στις εγγραφές τους στο μητρώο διαφάνειας.

Στο πολυετές πρόγραμμα εργασίας 2025-2027 για το πρόγραμμα LIFE, η Επιτροπή συμπεριέλαβε περαιτέρω εγγυήσεις ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι επιχορηγήσεις λειτουργίας δεν απαιτούν συγκεκριμένες και λεπτομερείς δραστηριότητες που στοχεύουν άμεσα στα θεσμικά όργανα της ΕΕ ή στο προσωπικό ή στα μέλη τους και διευκρινίζουν ότι οι δικαιούχοι διατηρούν την πλήρη ευθύνη για τις απόψεις τους. Σε δήλωση που δημοσιεύθηκε την 1η Απριλίου 2025¹², η Επιτροπή δεσμεύτηκε να επανεξετάσει τις ρυθμίσεις διαφάνειας και τις απαιτήσεις γνωστοποίησης για τους δικαιούχους στο πλαίσιο του μητρώου διαφάνειας

---

¹⁰ Βλ. παράγραφο 23 — 2024/2019(DEC).

¹¹ Σχετικά με τη δημοσίευση πληροφοριών για τους αποδέκτες, βλ. άρθρο 38 του δημοσιονομικού κανονισμού.

¹² Δήλωση της Επιτροπής σχετικά με το πρόγραμμα LIFE.

της ΕΕ. Η Επιτροπή δεσμεύεται επίσης να διασφαλίσει ότι τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης του προγράμματος LIFE είναι ανεξάρτητα και απαλλαγμένα από συγκρούσεις συμφερόντων. Τα μέλη υποχρεούνται να υπογράφουν δηλώσεις μη σύγκρουσης συμφερόντων προτού συμμετάσχουν στην αξιολόγηση των προτάσεων, και εφαρμόζονται μέτρα μετριασμού σε περίπτωση που εντοπιστούν συγκρούσεις συμφερόντων. Ο Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός για το Κλίμα, τις Υποδομές και το Περιβάλλον (CINEA) θα επανεξετάσει τη διαδικασία επιλογής των μελών της επιτροπής αξιολόγησης του προγράμματος LIFE και θα εφαρμόσει κάθε αναγκαίο μέτρο για τη διασφάλιση πλήρους διαφάνειας

Η στήριξη δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την ανάπτυξη και την εφαρμογή πολιτικών εξακολουθεί να είναι σημαντικός και θεμιτός στόχος χρηματοδότησης, σύμφωνα με τους κανονισμούς που διέπουν ορισμένα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ που έχουν εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Αυτό περιλαμβάνει την ενίσχυση της συμμετοχής πλουραλιστικών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει επίσης το αίτημα του Κοινοβουλίου «να θέσει στη διάθεση της αρμόδιας για την απαλλαγή αρχής τα αποτελέσματα του ελέγχου των συμφωνιών επιχορήγησης και άλλων συμβάσεων»¹³ και θα δώσει συνέχεια στο εν λόγω αίτημα.

Τέλος, ο αναθεωρημένος δημοσιονομικός κανονισμός εισάγει i) **την υποχρέωση των αιτούντων επιχορήγηση (υπό άμεση διαχείριση) να δηλώνουν αν είναι ΜΚΟ** και ii) τον **ορισμό του όρου «ΜΚΟ»**.

Όσον αφορά τη **διαφάνεια στο πλαίσιο του ΜΑΑ**, τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλουν εκθέσεις σχετικά με τους 100 τελικούς αποδέκτες των υψηλότερων ποσών χρηματοδότησης για την υλοποίηση μέτρων στο πλαίσιο του μηχανισμού. Η Επιτροπή δημοσίευσε πρόσθετες κατευθυντήριες γραμμές ως παράρτημα στην ετήσια έκθεσή της σχετικά με τον ΜΑΑ για το 2024 και υπενθύμισε στα κράτη μέλη τις υποχρεώσεις τους. Κατόπιν αιτήματος του Κοινοβουλίου, στο πλαίσιο της απαλλαγής για το 2023, η Επιτροπή ζήτησε από τα κράτη μέλη κατάλογο με τα ονόματα των «100 τελικών οντοτήτων ή φυσικών προσώπων που έχουν λάβει τα μεγαλύτερα ποσά κονδυλίων στο πλαίσιο του ΜΑΑ», συμπεριλαμβανομένων αναδόχων και υπεργολάβων. Έως σήμερα [Ιούνιος 2025], η Επιτροπή έχει λάβει καταλόγους από έξι κράτη μέλη και τους έχει υποβάλει στο Κοινοβούλιο.

5. Οι δανειοληπτικές δραστηριότητες και οι νέοι ίδιοι πόροι της Επιτροπής

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη την ανησυχία του Κοινοβουλίου σχετικά με το επίπεδο του ανεξόφλητου χρέους από δανειοληπτικές δραστηριότητες και τις ευπάθειες όσον αφορά τα επιτόκια που επηρεάζουν το επίπεδο του χρέους¹⁴. Από το 2020 η Επιτροπή έχει αλλάξει ριζικά την παρουσία της στις διεθνείς κεφαλαιαγορές, καθιστώντας την ΕΕ «έναν από τους μεγαλύτερους εκδότες χρεωστικών τίτλων στην Ευρώπη», όπως επισημαίνει δεόντως το Κοινοβούλιο. Η Επιτροπή χρησιμοποιεί έναν συνδυασμό βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων δανειοληπτικών στρατηγικών για την αποτελεσματική διαχείριση των επιτοκίων και των χρονοδιαγραμμάτων αποπληρωμής. Αυτό περιλαμβάνει την έκδοση ομολόγων με διαφορετικές ημερομηνίες λήξης, γεγονός που συμβάλλει στην κατανομή των υποχρεώσεων αποπληρωμής σε βάθος χρόνου. Το χρονοδιάγραμμα για την αποπληρωμή του

¹³ Βλ. παράγραφο 21 — 2024/2019(DEC).

¹⁴ Βλ. παράγραφο 8 — 2024/2019(DEC).

χρέους στο πλαίσιο του NextGenerationEU εκτείνεται έως το 2058, και ως εκ τούτου η ΕΕ έχει στη διάθεσή της ένα εκτενές χρονοδιάγραμμα για τη διαχείριση των αποπληρωμών χωρίς να προκαλούνται σημαντικές διαταραχές ή να διακυβεύεται η χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

Για την καλύτερη αντιμετώπιση των χρηματοοικονομικών κινδύνων που συνδέονται με τις δανειοληπτικές δραστηριότητες της Επιτροπής και το άνοιγμα του ενωσιακού προϋπολογισμού, ο ρόλος του ανεξάρτητου **διευθυντή κινδύνων** επεκτάθηκε τον Φεβρουάριο του 2025 ώστε να συμπεριλάβει την εποπτεία όλων των υπό διαχείριση χρηματοοικονομικών πράξεων και περιουσιακών στοιχείων της ΕΕ. Σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές στον χρηματοπιστωτικό τομέα, ο διευθυντής κινδύνων —σε συνεργασία με μια νεοσυσταθείσα «μονάδα διαχείρισης κινδύνων»— λειτουργεί πλέον ως η δεύτερη γραμμή άμυνας σε εταιρικό επίπεδο για την αξιολόγηση του χρηματοοικονομικού κινδύνου των χρηματοοικονομικών πράξεων, η οποία είναι πλήρως ανεξάρτητη από την πρώτη γραμμή άμυνας¹⁵.

Η Επιτροπή συμεριζεται την άποψη ότι «η ταχεία πρόοδος όσον αφορά τους νέους ιδίους πόρους είναι απαραίτητη». Το 2023 η Επιτροπή υπέβαλε δέσμη προτάσεων για την τροποποίηση της πρότασης του 2021, η οποία είναι ολοκληρωμένη, αποφέρει επαρκή έσοδα, ελαχιστοποιεί την πρόσθετη επιβάρυνση για τους προϋπολογισμούς των κρατών μελών και μπορεί να εφαρμοστεί γρήγορα. Η Επιτροπή επεξεργάζεται επίσης άλλες προτάσεις. Η εισαγωγή νέων ιδίων πόρων θα απαιτήσει πολιτική βούληση και δέσμευση από όλες τις πλευρές.

6. Εκκρεμείς δημοσιονομικές αναλήψεις υποχρεώσεων — «υπόλοιπο προς εκκαθάριση» (RAL) και μέτρα για την επιτάχυνση της εκτέλεσης των κονδυλίων της ΕΕ

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, στο ψήφισμα σχετικά με την απαλλαγή, το Κοινοβούλιο «εκφράζει εκ νέου την βαθιά ανησυχία του για το γεγονός ότι οι σωρευτικές εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων [RAL – reste à liquider (υπόλοιπο προς εκκαθάριση)] έχουν φτάσει στο πρωτοφανές επίπεδο των 543 δισ. EUR [...] στα τέλη του 2023»¹⁶.

Οι **εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων** είναι ποσά που έχουν δεσμευθεί αλλά δεν έχουν καταβληθεί ακόμη.

Το μη επιστρεπτέο μέρος του **NextGenerationEU** συνεισέφερε 238,6 δισ. EUR, ποσό που αντιπροσωπεύει σχεδόν το 44 % του συνολικού RAL, το μεγαλύτερο μέρος του οποίου διοχετεύεται μέσω του ΜΑΑ. Ως προς αυτό, η Επιτροπή στηρίζει τα κράτη μέλη ώστε να διασφαλίσουν την ταχεία και αποτελεσματική εφαρμογή των ΣΑΑ τους χωρίς να μειώσουν τις φιλοδοξίες τους ή να αποδυναμώσουν τα ζωτικής σημασίας μέτρα. Όταν τα μέτρα καθίστανται ανέφικτα λόγω αντικειμενικών περιστάσεων, τα κράτη μέλη μπορούν να ζητήσουν αναθεωρήσεις των ΣΑΑ τους προκειμένου να αντιμετωπίσουν τα σημεία συμφόρησης στην υλοποίηση. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να υποβάλουν αιτήσεις πληρωμής εάν έχουν εκπληρωθεί μόνο ορισμένα/-οι από τα ορόσημα και τους στόχους,

¹⁵ Η πρώτη γραμμή άμυνας αποτελείται από τις υπηρεσίες της Επιτροπής που διαχειρίζονται πράξεις δανειοληψίας, δανειοδότησης και διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων της ΕΕ, καθώς και δημοσιονομικές εγγυήσεις.

¹⁶ Βλ. παράγραφο 7 — 2024/2019(DEC).

γεγονός που θα δώσει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να λάβουν μερικές εκταμιεύσεις που αντιστοιχούν στα ορόσημα και τους στόχους που έχουν ήδη υλοποιηθεί. Αυτό συμβάλλει επίσης στην ταχεία υλοποίηση του ΣΑΑ. Στην ανακοίνωσή της με τίτλο «NextGenerationEU – Ο δρόμος προς το 2026», η οποία εκδόθηκε στις 4 Ιουνίου 2025, η Επιτροπή παρέχει καθοδήγηση στα κράτη μέλη για την αναθεώρηση και τον εξορθολογισμό των ΣΑΑ τους ενόψει της επικείμενης προθεσμίας του 2026. Η Επιτροπή παροτρύνει τα κράτη μέλη να αφαιρέσουν από τα ΣΑΑ τους ορόσημα και στόχους που δεν μπορούν να υλοποιηθούν έως την προθεσμία της 31ης Αυγούστου 2026 και προτείνει υφιστάμενες και νέες επιλογές για τη διευκόλυνση της υλοποίησης.

Περίπου το ήμισυ του **RAL που συνδεόταν με προγράμματα του ΠΔΠ** στο τέλος του 2023 προέρχεται από την πολιτική συνοχής και, κατ' επέκταση, από την εκτέλεση από τα κράτη μέλη κονδυλίων υπό επιμερισμένη διαχείριση.

Δεδομένου ότι το επίπεδο της επιτόπιας επιλογής έργων φθάνει περίπου το ήμισυ των διαθέσιμων κονδυλίων για τα προγράμματα συνοχής της περιόδου 2021-2027, η δημοσιονομική εκτέλεση προβλέπεται επίσης να φτάσει σε κανονικό ρυθμό βραχυπρόθεσμα.

Την 1η Απριλίου 2025 η Επιτροπή ενέκρινε τη νομοθετική πρόταση σχετικά με την **ενδιάμεση επανεξέταση της πολιτικής συνοχής** προκειμένου να ευθυγραμμιστούν οι επενδυτικές προτεραιότητες με το εξελισσόμενο οικονομικό, κοινωνικό και γεωπολιτικό πλαίσιο, καθώς και με τους πιο φιλόδοξους στόχους για το κλίμα και το περιβάλλον. Η εν λόγω πρόταση εισάγει αυξημένη ευελιξία και αυξημένα κίνητρα (όπως ποσοστό συγχρηματοδότησης 100 % για εμπροσθοβαρείς επενδύσεις στη στέγαση, την ανθεκτικότητα των υδάτων, την ενεργειακή μετάβαση, την ανταγωνιστικότητα και την άμυνα) ώστε να διευκολυνθεί η ταχεία ανάπτυξη πόρων σε αυτές τις ενισχυμένες προτεραιότητες, και έτσι να επιταχυνθεί ακόμη περισσότερο η απορρόφηση.

Στις 22 Απριλίου 2025 η Επιτροπή ενέκρινε νέες **στοχευμένες τροποποιήσεις των υφιστάμενων χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ** προκειμένου να στηριχθούν ταχύτερες, πιο ευέλικτες και συντονισμένες επενδύσεις στην ευρωπαϊκή τεχνολογική και βιομηχανική βάση στον τομέα της άμυνας. Οι στοχευμένες τροποποιήσεις θα διευρύνουν ιδίως το πεδίο εφαρμογής της **πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)** ώστε να καλύπτει τεχνολογίες και προϊόντα που σχετίζονται με τον τομέα της άμυνας. Οι εν λόγω νομοθετικές προτάσεις, εάν συμφωνήσουν επ' αυτών οι συννομοθέτες, θα επιταχύνουν επίσης την εκτέλεση των κονδυλίων της ΕΕ.

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί την εκτέλεση του συνολικού επιπέδου των εκκρεμών αναλήψεων υποχρεώσεων. Θα εξακολουθήσει επίσης να προτείνει επίπεδα πιστώσεων πληρωμών που καλύπτουν επαρκώς τις ανάγκες πληρωμών στο πλαίσιο των ετήσιων διαδικασιών του προϋπολογισμού.

7. Μελλοντικές προοπτικές

Τον Ιούλιο του 2025, η Επιτροπή θα υποβάλει την πρότασή της για το επόμενο ΠΔΠ.

Η πρόταση αυτή θα λάβει υπόψη τις συστάσεις του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και του ΕΕΣ στο πλαίσιο της απαλλαγής.

Ο ενωσιακός προϋπολογισμός, που περιλαμβάνει πάνω από 50 προγράμματα δαπανών και πληθώρα κανόνων και κριτηρίων, παρεμποδίζεται επί του παρόντος από την πολυπλοκότητα, η οποία αυξάνει τον κίνδυνο επικαλύψεων, μειώνει τη διαφάνεια και οδηγεί σε ελλείψεις

χρηματοδότησης για οριζόντιες προτεραιότητες. Η πολυπλοκότητα αυτή καθιστά επίσης δύσκολη για τους δικαιούχους, ιδίως για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, την πλοήγηση και την πρόσβαση σε κονδύλια της ΕΕ και μπορεί να οδηγήσει σε σφάλματα δαπανών.

Η απλούστευση του ενωσιακού προϋπολογισμού θα διευκολύνει την πρόσβαση όλων των δικαιούχων, θα αυξήσει την ταχύτητα και την ποιότητα της εκτέλεσης και θα ενισχύσει τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών.

Με τον εξορθολογισμό του χρηματοδοτικού τοπίου, την εξάλειψη των επικαλύψεων και την παροχή μιας ενιαίας ενωσιακής πύλης χρηματοδότησης για τους δικαιούχους, ο διοικητικός φόρτος, οι καθυστερήσεις και τα σφάλματα μπορούν να μειωθούν σημαντικά. Αυτό θα βελτιώσει τελικά τον τρόπο με τον οποίον δαπανάται ο προϋπολογισμός της ΕΕ και θα καταστήσει αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη την επίτευξη των στόχων του.

* * *